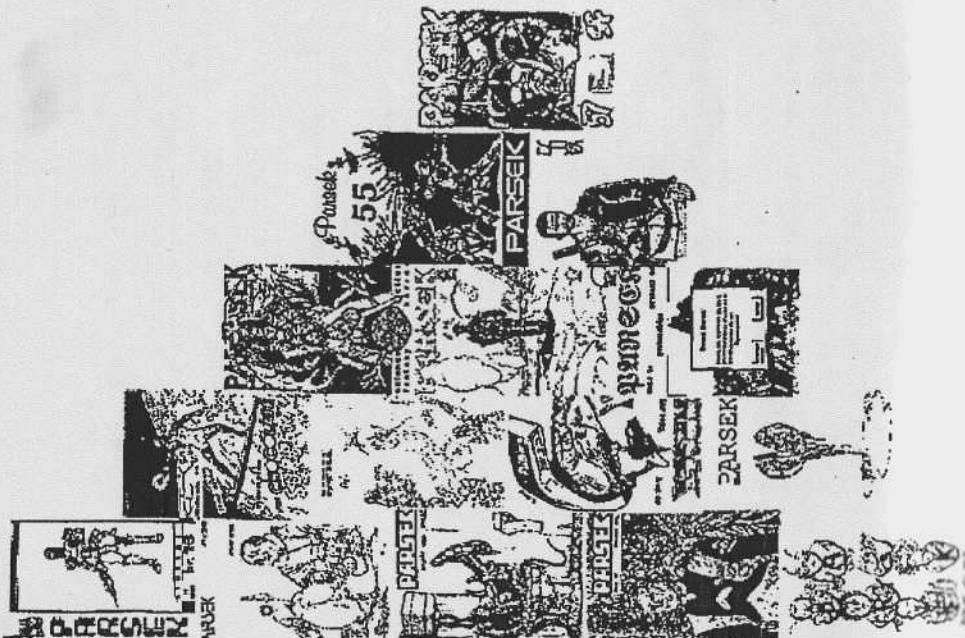

FANDOM SE GRADI

FANZINOM

PARSEK

Stari brojevi po 5 Kn dostupni u SFeri. Mesnička I. prvi kat.
utorkom od 19:00 do 22:00 Obavijesti: imrkoci@phu.hr

ONIK NARIBAKO - PARABOLA PENGALIHAN SAMA

Sadržaj

Intervju: Darko Macan	4
Priča	14
Mladen Dokmanović: Prodavaonica	14
Fandom Zone	18
Kina vrte - Čubi recenzira	19
Sense Friction: Take-a-Chance SF	26
Darko Macan: Priča o mačkama iz žemskog kuta	27
Dražen Kačar: Sferakon RPG	28
Anketa: Kako vam se svidio SFeraKon	34
Marko Akvilić: Kritika Kvantne Imaginacije	36

IMPRESSUM

Parsek je utamničen u SFeri, Društvu za znanstvenu fantastiku, u Mesničkoj 1, Zagreb.

Inkvizitor Goran Konvični
Glavni mučitelj Gaj Gordana Gavrilović
Pomoćnik Vedran Šurina
Priznanje iznudeno 24.04. 1997.

Stražari : Darko Macan, Tamara Jambrišak, Dražen Kačar,
Aleksandar Č. Žiljak, Sense Friction, Marko Akvilić

Kontakt ☎: Glavni mučitelj 01/388-46-11
Pomoćnik 01/379-19-83

Uvodnik TUZa

Eto, žao mi je što ovaj broj izlazi ovako kasno, ali bilo je ljeto, a fotkama s Marsa da i ne govorim. Isprika ipak Cubiju čiji je tekst vezan uz aktualna zbivanja koja više nisu tako aktualna. Nadam se da će nam u slijedećem broju reci zašto je 5. element (ipak) jako dobar film i zašto MiB (ipak) uopće nije loš.

I ovaj broj ima sve vrline zbog kojih PARSEK vjerno čitate i - u trenucima privremenog ludila izazvanog nedostatkom sekundarne SF literature u mentalnim sklopovima - uzalud tražite na kioscima. Vrlo sam zadovoljan sadržajem, nadam se da ćeće i vi biti. Istaknuo bih Dokmanovićevu priču reda radi jer joj isticanje nije potrebno, već je i jako dobra, impresivna čak. Zatim je tu intervju s velikom hrvatskog SF-a (naime, on je jako velik) u kojem priča o stvarima koje možda u nekoj eksponiranoj publikaciji ne bi spominjao (npr. o PARSEKu). Uz to - SENZACIONALNO! SOKANTNO! - otkrivena je izgubljena minijatura D. Macana iz famoznog ciklusa o mačkama koju ovdje premijerno objavljujemo.

Eto. Ima i mnogih drugih i lijepih stvari pa uživajte. Or else... što bi rekli ameri.

Pozdravlja vas Troglava Urednička Zvijer

Interview: Darko Macan

DOBITNICI NAGRADE SFERA Darko Macan

PARSEK: Darko, je li se Zagreb 2004 financijski pokrio?

Macan: Objektivno ili subjektivno? Subjektivna očekivanja da će se knjiga rasprodati u roku od dva mjeseca nije ispunila. Objektivna očekivanja koja su se počela razvijati nakon ta dva mjeseca je ispunila jer nije izgubila pare, što su mi svi govorili, nego ih je uz pomoć Dnevnika entropije čak i vratila.

PARSEK: Kako ih je uz pomoć Dnevnika entropije vratila?

Macan: Pa lako. SFera je platila Dnevnike entropije koji su podijeljeni na SFerakonu i time pokrila veći dio troškova knjige, dok je prodajom preostatka po tržišnoj cijeni pokriven ostatak troškova Dnevnika entropije i ostatak troškova Zagreba 2004 koji je postojao od prije.

PARSEK: Čija je bila ideja pokretanje Zagreba 2004? Samo tvoja?

Macan: Zagreb da. Zagreb je bila neka moja halucinacija tipa "ajmo natjerati ljude da pišu više."

PARSEK: I što su rekli ljudi s kojima si raspravljao? Jesu li svi rekli da je to financijsko samoubojstvo ili je netko bio i optimističan?

Macan: Ne sjećam se da je netko bio strašno optimističan. Kad se ta knjiga, zajedno s Dnevnicima, nakon godinu i pol isplatila, svi su rekli "Da, godina i pol, to je normalan rok," ali ne sjećam se da je itko rekao da će se to isplatiti za godinu i pol kad se kretalo. Onda je bilo "dobro, u redu, tvoje pare." Bar se ja sad tako sjećam.

PARSEK: Kad ste krenuli raditi Dnevnike entropije, Zagreb se još uvijek nije isplatio?

Macan: Tako je.

PARSEK: Koji su bili porivi da se rade Dnevnići?

Macan: To je bio masterplan. Bili smo u Glasgowu. I onda su oni nama tamo podijelili Shipbuilding, njihovu knjigu. Ja sam rekao "U, koja ideja! Ako sad podijelimo knjigu i uračunamo je u karte, onda smo i pokrili troškove prije nego što uopće idemo u distribuciju." Distribucija koja ne plaća je glavni problem zbog kojeg se Zagreb nije isplatio odmah. Prvo knjižare ne plate, onda ti njima ne daš dalje knjige, pa onda te knjige nitko ne kupi, pa ti onda ni knjižare više nemaju što platiti, a nisu platili ni ono prvo. Tako su Dnevnići entropije bili način da mi radimo knjigu i da knjiga vrati pare u razumnom roku.

PARSEK: Ako uspoređujemo priče iz te dvije zbirke, kakvo je tvoje mišljenje?

Macan: Strašno subjektivno. Prva knjiga je bila jača po idejama, a druga knjiga je bila bolja po pisanju. Prva knjiga je jača idejno, možda zato što je imala zadane teme, pa su ljudi radili varijacije na tu temu. To je jači SF. Baš ono strogo, svi su radili SF, nekakav futurizam... Druga knjiga je imala i horor i fantasya. Ljudi koji su bili u obje zbirke su bolje pisali godinu dana kasnije, ali mislim da ideje nisu bile toliko jake. To su bile standardne ideje i obrade nečega. Nisu donosile toliko novog znanstveno fantastičnog, ali je samo pisanje bilo bolje.

PARSEK: Zašto je tvoja priča u Dnevnicima išla pod pseudonimom?

Macan: Zato što smo Tanja i ja imali drugu priču koja je išla pod imenom, pa da ne budu dvije priče od istog autora. Na copyright stranici je pisalo pravo ime.

PARSEK: Nitko ne čita copyright stranice.

Macan: Ja čitam.

PARSEK: Zašto nakon uspjeha Dnevnika nisi radio i ovogodišnju zbirku?

Macan: Zato što imam previše interesa. Htio bih raditi sve odjednom, ali to na žalost ne mogu. Onda radim stvari tako da se nešto inicira, kao kolumna o stripu u Arkzinu, pa kao kolumna o SF-u u Arkzinu, te kad se to uhoda, prepustim nekom drugom... Nađeš nasljednika, nekog tko bi radio. To je prešlo Pedru Garmobonzi za strip, Vlatku Jurić-Kokiću za SF u Arkzinu i tako sam oslobođio ruke za nešto drugo. Nakon dvije knjige, napraviti treću je rutina, pa sam mislio da bi bilo dobro vidjeti može li to netko drugi napraviti.

PARSEK: Kako je prošlo?

Macan: Pa nije prošlo najslavnije. Otprilike mjesec i pol prije SFerakona Igor Mrkoci me zamolio da se pobrinem da ta knjiga izade jer nije vjerovao da će Davorin napraviti posao na vrijeme. Ja sam se do tada pokušavao ne pačati u nastajanje te knjige i onda... Onda mi je očito bilo dovoljno stalo da se ta knjiga pojavi da ne kažem svejedno mi je, neka radi što hoće. Valjda od početka nisam imao dovoljno povjerenje u Davorina, pa sam se držao dalje, ali to je izašlo vani kad sam zamoljen da uzmem knjigu natrag. Možda je nisam trebao uzeti natrag, možda bi svи imali manje problema da je nisam uzeo, ali eto... Imam jaki ego.

PARSEK: Koliko sam vido, nigdje ti ime ne piše na knjizi.

Macan: Ne, knjiga je Davorinova. Ja sam se samo pobrinuo da ona bude gotova na vrijeme.

PARSEK: Ali tvoj jaki ego nema satisfakciju, jer te se unutra ne spominje.

Macan: Moj jaki ego ima svoju satisfakciju u tome što je knjiga izašla, ali moj jaki ego se ne bi ni u ludilu potpisao pod nešto što je netko drugi napravio. Niti želim prisvajati tuđe zasluge, niti želim odgovarati za tuđe greške. Nisam još pročitao knjigu, pa ne kažem da knjiga ima zasluga ili grešaka.

PARSEK: Zašto te nema u knjizi?

Macan: Jer sam bio lijen. Zato što sam pisao druge stvari, bio sam u gužvi i jednostavno nisam stigao na neke rokove. Nisam htio moliti odgode rokova i nisam htio raditi na brzinu. Planirao sam jednu kratku priču za tu knjigu, ali nisam mogao nači početnu rečenicu... Ili nisam imao dovoljno vremena da razmislim o tome. To što sam mislio napisati za knjigu nikako da počнем i kad su prošli svi rokovi rekao sam Davorinu sorry. To je bilo par mjeseci prije kasnijih događanja, tako da nema veze s tim i nije bio bojkot.

PARSEK: Vratimo se na tvoje izjave o nasljednicima, o tome kako nešto počneš, pa onda ostaviš drugima. Kako je to prošlo s PARSEKом?

Macan: Prošlo je u redu. To te uči neke stvari. Na primjer, uči te da ne pizdiš, jer si pustio. Goran Konvični je radio svoje PARSEKe koji se meni grafički ne sviđaju, ali je to bilo u redu. Navikneš se i onda jednostavno kažeš sam sebi "Pustio sam, to je gotovo, to je prošlost, oko toga se ne valja nervirati." Kad je Goran završio, onda si to ti preuzeo i to je onda bilo dobro i to mi se najviše sviđalo od svih ovih nasljedničkih PARSEKа, zato što su bili drugačiji. To ne kažem zato što si ti tu i sad bih te najrađe

popljuvao, ali jebi ga... Imali su svoju viziju nekakvog drugačijeg PARSEKA i nisu nastavljali koncepciju PARSEKA kao magazina koju sam faktički ja naslijedio donekle od Štimca i totalno gurnuo na tu stranu. Mene nije zanimalo fanovski element, mene je zanimalo da to bude magazin. Nakon toga je došao Vlatko koji je mislio da se PARSEK radi tako kako se radi, jer je pokazao s Ni riba ni meso da može raditi bolji fanzin, fanzin koji ima koncepciju, a u PARSEKu je otaljavao nešto bez duše. Onda su došli Davorinovi Parseci koji su imali pozitivan pomak u zonu fandoma, ali više unutra nije bilo materijala koji bi me privukao. Možda i zbog toga što je to već bilo dovoljno daleko da bih imao nekakav proprietary interest, pa me PARSEK i nije jako zanimalo. Priče bih eventualno pročitao, ali ti fandomski tekstovi su bili stvari koje jednostavno znaš, nije bilo nečega što uzmeš pročitati s guštom. I sadašnja tročlana ekipa nastavlja više-manje...

PARSEK: Stani malo. Nakon Vlatka i Davorina ide stanoviti urednički bum kad si ti, koji si sve ostavio i više te nije zanimalo, ponovo uezao PARSEK.

Macan: To je bila greška. To je bio jedan napadaj nečega što se ne bi smjelo raditi, a to je vraćanje na ono što si prešao. Pomislio sam da bi se moglo nešto napraviti ako se sastavi nekakvo uredništvo, međutim, ne znam... Taj dan sam imao temperaturu. Od toga sam odustao. Mrzim odustajati od stvari u koje krenem, a to je jedna od stvari koje sam ovako lanuo i onda poslije porekao. U retrospektivi mi je malo bad zbog toga što sam porekao nešto što sam rekao, ali nije mi bad što nisam uzeo natrag PARSEK, jer... to ne bi bilo good. Jednostavno ne ideš natrag na ono gdje si već jednom bio. Nisam ja Liz Taylor.

PARSEK: Radio si puno stvari u SF-u. Što je bilo najuspješnije od onog što si napravio?

Macan: Duga i značajna šutnja... Mislim da je... Naj... Knjige. Knjige su najznačajnije od toga. PARSEK je bio ugrijavanje, priče su imale veći odjek u Beogradu nego u Zagrebu, jer su dulje i bile tamo objavljene. Stripove ne stavljam u istu kategoriju. Pisanje kolumni po PARSEKu je imalo nekakvu internu ulogu, tako da su knjige ono što ima trajan utjecaj. Nadam se. Utoliko da barem netko pročita te domaće priče i da vidi da domaći pisci mogu pisati nešto i da postoje. Nadam se da su neki korak k tome da se stvoriti atmosfera u kojoj ljudi čitaju domaće priče, u kojoj ljudi pišu domaće priče i da postoji neko tržiste koje će objavljivati domaće priče.

PARSEK: A što ti je od svega toga bilo najdraže raditi?

Macan: Meni je najdraže završiti stvari. Meni je uvijek drago kad izade broj, kad

izade knjiga i drago mi je kad napišem priču. Priče su nekako najosobnije, jer je napisati priču najveći ego-trip. Sve uredničke funkcije su samozatajne, što se možda ne vidi kad se mene gleda. U principu uvijek dodeš pa kažeš imali smo autore, pokušavaš istaknuti njih, pokušavaš istaknuti SFeru kad je riječ o PARSEKu, istaknuti ljudе koji su pisali kad je riječ o knjigama. Kad napišeš priču nemaš nikog drugog za istaknuti. Ponekad kad mislim "A, shit! Svi znaju Macana kao onog koji prodaje stripove na SFerakonu," onda kažem "moraو bih više pisati, moraو bih više pisati." Pa onda to ne radim.

PARSEK: Koliko ti u životu znaće dvije Sfere koje si dobio?

Macan: Ja sam uvijek kenjao "Ah, bez veze. Neću Sfere. Neću Sfere za priče koje nisu gnj-gnj-kenj-kenj". Međutim, ispalо je da je Tanja u pravu. Shit! Ispalо je da je u pravu, jer da ih nisam dobio i da su ih dobili pisci mlađi po stažu (Žiljak, Fabić, možda Konvični...), onda bih vjerojatno bio frustriran. Ovako sam cool i komotan. Eto, ja sam dobio Sfere, dobro došli djeco, dobro došli u klub, sve je u redu, tata Macan je ovdje. Bio bih glup da kažem da to nisu bile najbolje priče u tim godinama, kad je već komisija tako izglasala. Ja sam uvijek mislio da sam napisao priče koje su bile bolje i jače od tih. Ispalо je da su dulje priče objavljene u Beogradu i time su bile izvan konkurenčije za Sferu. Ali OK. U principu sam happy zato što sam ih dobio. Nisam happy što se prva odlijepila, ali to je zbog lošeg ljepila.

PARSEK: Zašto nisi objavio reprinte tih priča ovdje?

Macan: Zbog dvije stvari. Jedna je u mojoj filozofiji. Jednom davno sam pisao priče za Sirius. Ja bih napisao priču, Darije Đokić bi ju odbio i ja nikad nisam išao popravljati tu priču. Ja bih tu priču spremio u ladicu, iako sam tad bio uvjeren da su bile sasvim u redu. Nikad ih nisam išao popravljati. Nešto namijeniš i kažeš ovo je priča za Sirius, posalješ i Sirius odbije. Dobro, to nije priča za Sirius. Sad ćemo napisati drugu priču za Sirius. Ako se pojavi nešto drugo, pisat ćemo nešto drugo za to. Kad netko traži da mu nešto napišem, ja vrlo rijetko pogledam u ladicu, što je zapravo glupo, jer imaš neke materijale koji stoje nedorađeni u ladici. Uvijek sam pisao nešto novo. S druge strane ne mogu sve ostale ljudе tjerati da pišu priče, a pri tome uzeti svoje stare iz ladice. To bi ispalо kao da sam Raos. Isprika, Isprika. Raos napiše novu verziju kad izvadi iz ladice. U principu, ovako imaš motiv da napraviš nešto novo. Ono staro već postoji i ne možeš mu pomoći, pa ako treba, jednom ćemo napraviti zbirku od svega toga. Doduše, mogao bih ja negdje objaviti Teksas kida i to, ali moram ga pročitati prije.

PARSEK: A uzmeš li ponekad ideje koje ti stoje u glavi? Ono staro, nikad napisano?

Macan: Da, da, da. Svakih mjesec dana napravim novu listu.

PARSEK: Koliko su ti dugačke liste ovih dana?

Macan: Dvadeset romana, a o pričama da ne govorimo. To su pretjerivanja, naravno, ali lakše je raditi liste.

PARSEK: Tvoje kolumnne u PARSEKu su po nepodijeljenom mišljenju kompletne publike bile najbolji dijelovi tih PARSEKa u kojima su izlazile.

Macan: Hvala svoj trojici.

PARSEK: Zašto si prestao?

Macan: Mislim da me uredništvo nije stimuliralo. Ne mislim na materijalno. Pišeš iz ego-tripa, što je jedan od razloga, a drugi je da pišeš zbog nekakvog feedbacka. Feedback može biti materijalni i onda znaš; urednik je prihvatio, dao ti je pare ili što god i ne mora ti reći da mu se sviđa. On je platio. Time si ti postigao svoj cilj. Međutim, u fanzinima koji funkcioniraju isključivo na ego-boostingu, moraš osjećati da uredniku to nije samo materijal za popuniti stranice. Super, donio si, fala, fala i neće ni pročitati. Prema tome, to je pasalo u jednu tračersku konцепцију Draženkinog PARSEKa i potrajal je još neko vrijeme nakon toga, ali kad je postalo obaveza da se od Macana očekuje da piše kolumnu, a da ne osjećaš nikakav feedback, onda kažeš jebeš sve to. A i uvrijedio sam dosta ljudi.

PARSEK: To ti stvarno smeta u životu?

Macan: Ne smeta mi dok ih vrijedam. Onda se jako dobro osjećam. Ali poslije imaš neki glupi backlash. Kao što mi je to trebalo u životu, sad moraš pamtitи sve više ljudi s kojima ne smiješ razgovarati. Svako malo si nekome rekao u lice što misliš o njemu i onda moraš paziti na ulici da ga ne bi slučajno pozdravio. Da ne ispadne da se želiš pomiriti. To ne bili podnio.

PARSEK: Nakon kolumnne si počeo crtati Čubi & Ćebe. To je isto bio nekakav serijal. Kako je to prošlo?

Macan: Ne znam zapravo kako je počelo. Mislim da je prva tabla bila jednostavno vinjeta, a onda su iz toga nastale još dvije table, pa je samim tim postao serijal. Likovi su ponjeli taj strip i u pojedinim naletima se naprave dvije tri table. To je sad došlo do devet tabli i mislim da je krajnje vrijeme da se to ugasi. Da napravim još jednu, natjeram ta dva mamlaza da mi napišu predgovore i da objavim kao knjižicu i više se ne zezam s tim. To je još funkcioniralo dok su Čubi & Ćebe bili u SFeri i dok su pružali inspiraciju.

Interview: Darko Macan

Ovako ih nema i taj strip ne funkcioniра više kao takav. Meni se on jako sviđa jer se jako brzo crtao. Jednostavno se ne opterećuješ s tim da mora biti dobro nacrtan. I onda, začudo, ispadne jako dobro nacrtan. Ima jednu slobodu i jednu spontanost. Zato mi se strašno sviđa, čak i kad napravim greške. Mislim, ja znam da su greške, što ne vidi puno drugih ljudi. Možemo reći da su interne fore, a s druge strane... Ne znam, meni je to drag strip. Drag mi je zato što je obrnut od onih tekstova. Jest da je ponekad netko gnjavio, ali nikad nisam napravio strip samo zato što je netko gnjavio. Uvijek sam ga pravio samo ako je postojala prethodna ideja i to je bio jedan od rijetkih stripova u situaciji kakva jest, koji nisam radio za pare ili nešto određeno; pa nije bilo pod pressingom. Bilo je slobodno, malo zajebancije.

PARSEK: Kako stoji sa stripovima za pare?

Macan: Pa OK.

PARSEK: Jesi se obogatio?

Macan: Dužan sam 15000 maraka. Ne znam računaš li to pod obogatio?

PARSEK: Kako prolaziš sa stripovima na tržištu stranome i domaćem?

Macan: Na domaćem mi je sad, u zadnje vrijeme, previše posla. Fuj. Domaće tržište se popravlja u zadnje vrijeme. Ima dosta dječjih časopisa i onda je malo problematično... Nije problematično puno raditi. To je OK. Problematično je što nikad ne znaš hoće li se taj časopis ugasi, hoće li taj strip završiti, hoće li te platiti, ali najveći je problem započeti strip i ne završiti ga. I onda dove novi časopis, ali tamo ne možeš prodati stari strip. Na našem tržištu je tako. Na vanjskom su Ameri imali jedan mali ekonomski slom u zadnje dvije-tri godine, pa je bilo nešto manje posla. Radim za Disneya, scenarije za Paju Patka i to je OK. Od toga se živi.

PARSEK: Ove godine nisi sudjelovao u radu komisije za dodjelu Sfere. Zašto?

Macan: Pa ove godine nisam radio puno stvari.

PARSEK: Sve ćeš ti to objasniti.

Macan (izigravajući "veterana"): Bio je red da stvar pređe na mlađe generacije. Ma dopizdilo mi je žiriranje. Mislio sam svojevremeno da mogu nešto promijeniti, jer priče koje su dobijale nagradu Sfera nikad nisu bili moji osobni favoriti. Onda se počne žirirati i kažeš "ha, ha, ha, svijet je u mojoj ruci," ali ustanoviš da i dalje priče koje se tebi svidaju ne dobijaju nagrade. Iako si ti u žiriju, iako ti glasaš za te priče, iako ti navijaš i maltretiraš druge lude da glasaju za te priče, to i dalje nisu priče koje se

PARSEK 67

tebi svidaju. Nego su to najbolje priče da dobiju Sferu u tom trenutku. Osobni ukus i priče koje su najbolje za nagradu Sfera se ne preklapaju nužno. S obzirom da su se u međuvremenu pojavili drugi dobrovoljci voljni pročitati cijelokupnu godišnju produkciju, nije bilo potrebe, a mene je to malo umorilo. Osim toga imali smo prošle godine scene i bilo je optužbi na moj račun za koje sam se zabrinuo da su ozbiljne. Da Macan manipulira komisijom i tjera ih da izglasaju priče koje se njemu ne svidaju. Zato sam rekao dobro, idem ja off, ne treba mi taj teret.

PARSEK: Hoćeš li komentirati ovogodišnje Sfere?

Macan: To je uvijek problematično. Pitaš me da komentiram tude priče, pitaš me da komentiram tude fanzine. Problem je jer sam ja radio sve to. Kad god komentiram ispadne da hoću reći da je moje bilo bolje. Ako imaš nešto konkretno za pitati može, ali ovako u prazno radije ne bih.

PARSEK: Što misliš o načinu na koji je Raos primio nagradu?

Macan: Mislim da je Raos primio nagradu jako cool, da je dobro odgovorio, jer on i tako nikad ništa ne drži u sebi. Dodijeliti njemu nagradu za dječji roman su šamari upućeni Raosu. Možemo razgovarati kao čitaoci o Raosovom opusu, ali Raos je vrlo dobro shvatio što su mu htjeli reći. Ne znam je li se uvrijedio, vjerojatno nije, jer je to ispod njegovog nivoa. I onako ljudsku vrstu promatra odozgora.

PARSEK: Što misliš o organizaciji ovogodišnjeg SFerakona?

Macan: Mislim da je cool. OK.

PARSEK: Nije ti bitno lošiji ili bolji od prethodnih?

Macan: Malo mi je žao što nije bilo više ljudi, ali to je zato što nije više knjiga otišlo, pa će biti više posla s njima poslije. SFerakoni su kakvi jesu. Nikad se na iskustvima jednog SFerakona ništa ne nauči, pa ne možeš očekivati da nakon dobrog SFerakona slijedi još bolji i tako do beskonačnosti. Netko je rekao na netu "Kažu da idu jedan dobar, pa jedan loš SFerakon. Prošli je bio dobar, znači ovaj će biti loš." Nije vjerojatno bio bolji od prošlog, ali na prošlom smo se svi malo više trudili jer je bilo dvadeset godina SFere. Ovo je bio jedan rutinski SFerakon sa svojom količinom grešaka koje i onako nije primjetio nitko osim organizatora i nekakvih dežurnih zlobnika.

PARSEK: Jesi li sretan sa stranim GoH-ovima?

Macan: Ja, kao vjerojatno i većina ljudi ovdje, imam svojevrsni provincialni kompleks. Provincialni kompleksi se vidi kad dode strani gost, a možda

Interview: Darko Macan

se radi i o našoj legendarnoj slavenskoj gostoljubivosti, ako smo mi još uvijek Slaveni. Nadaš se da je gostu dobro, a s obzirom da oni izgledaju zadovoljno, ja sam happy. Iskreno, išao sam slušati samo ovo zadnje, Kayevo predavanje. Meni se sviđa kad vidim pisca koji je pro. Vidiš tu legendu da netko može biti profesionalni pisac, znači samo to raditi. Vidiš da on priča, odgovara na pitanja vrlo uljudno, vrlo zaobilazno, da nikog ne uvrijedi, a da po mogućnosti navede ljude da mu kupe knjigu. Od dvije kategorije pisaca, vjerojatnije je da spada u one koji sebe jako vole, za razliku od onih par mazohista, ali ti ne objavljuju. On je simpa, on je profesionalni gost ovdje i to je dobro odradio. Sorry, za Easterbrooku nemam nikakvo mišljenje, samo sain ga video u hodniku. Vjerojatno su i njegova predavanja bila profi odradena. Oni su isporučili ono za što su plaćeni. Isporučili su više nego domaći GoH-ovi, kad ih izabereš.

PARSEK: Hoćeš zadnje glupo pitanje?

Macan: Hajde.

PARSEK: Jesi li sretan zato što daješ interview PARSEKu?

Macan: Pa ono, ja volim lajati, volim lajati o sebi, prema tome može i u PARSEKu.

PARSEK: Hvala.

Dražen & Tamara, SFerakon '97.

Ravnoteža

Lutam bescijljno najgorom četvrti u gradu. Kako sam dospio ovamo? Čini mi se da nisam hodao tako dugo. Zar je zaista ova kaljuža tako blizu poslovnom centru grada? Ipak, radije bih bio ovdje, u stvari bilo gdje, nego tamo gdje bih morao biti. Moj nekad topli dom sada je hladno mjesto za umiranje. Cijelim putem skupljam hrabrost, a taj put me na neki čudan način vodi bilo kuda samo ne kući kamo sam krenuo. Oko mene je mnogo ljudi, s ponekim razmjenim pogled proganjene životinje. Naslonjeni na zid, prosjaci se izmjenjuju s kurvama. Mame me birtije sumnjivog izgleda, ali odolijevam. Sjećanje na prošli put kad sam potražio utjehu u alkoholu, još je suviše svježe i bolno. Niz birtija, fast food rupčaga, peep showova, porno kina i sličnih mjesta prekida mali dućančić s natpisom "Pravi poklon, vl. Ming Li". Gonjen iznenadnim impulsom otvaram vrata i ulazim u dućan. Osebujni zvuk desetina zvonaca obješenih na vrata ubrzo dovede i prodavača. Vlasnika? Čovjek u crnoj halji neodređenih srednjih godina sve je samo ne istočnog porijekla što se jasno vidi usprkos crnim brčicima i kineskoj kapici. Glas s čudnim naglaskom me upita:

"Gospodin bi šelio...?"

"Samo bih malo pogledao."

"Izvolite gospodine. U mojem dućanu svatko će uz malo pašnje i dobre volje naći ono što traši."

Šušketav glas ne zvući mi kinesko, ali, sudeći po govoru, čovjek je gotovo sigurno stranac. Bezuspješno se pokušavam se sjetiti da li bi kinez trebali imati problema s izgovorom slova "ž". Okrećem se policama prepunim malih figurica. Najveća je visoka možda desetak centimetara. Riječ je o prizorima iz života, malim skulpturicama od nepoznatog materijala, bogatih detaljima i vjerno obojanim. Mala kosooka figurica upravo je upecala ribu i gotovo da mogu vidjeti raspršene kapljice vode. Na drugoj čovjek stoji ispred male kolibice i drži u rukama tek rođeno dijete. Usprkos tome što je kolibica visoka kao paketić cigareta, svi detalji su nevjerojatno jasni. Gledam majušno lice figurice i iznenada osjećam njegovu radost zbog prvog sina. Sve brige su na kratko zaboravljene, a život za promjenu izgleda lijepo. Tada mi pogled pada na drugu policu, na prizor koji prikazuje sobicu u kojoj se nalazi krevet na kojem leži mlada žena, vidljivo bolesna. Kraj kreveta su njen muž i njihovo dvoje djece. Gledajući malu skulpturu *znam* tko je tko, mogu jasno osjetiti njihovu bol. Na drugom kraju "sobe" gori vatrica u otvorenom kaminu, ali ne uspjeva nikoga ugrijati. Njihova bol je i moja bol, bol koja se ne da izdržati. Uspijevam otkinuti pogled i poželjam pitati čovjeka kakav je to poklon. Tko može nekoga toliko mrziti da mu pokloni tako nešto? Čovjek na mali stolić u kutu upravo stavlja dvije šalice

Priča: Mladen Dokmanović

čaja. Zbunjeno ga gledam, a on mi mahne rukom da sjednem. Sjedam na malu stolicu i pokušavam kroz ukrašen izlog vidjeti vrevu na ulici, ali s ove strane izgleda kao da vani nema ničega, a u dućanu je potpuna tišina. Čovjek me pogleda svojim čudnim sivim očima i kaže mi:

"Vi ste mi jedina mušterija danas. Ponudite se kolačićima i ne dozvolite da se čaj ohladi."

Otpijem gutljaj čaja i otkrijem pravo bogatstvo okusa. Možda bih ga mogao zamoliti za malo tog čaja. Možda bi veselilo moju ženu, ako je išta više može veseliti. Iz male zdjelice uzmem mali okrugli kolačić. Pomislih kako se možda radi o kolačiću sreće koji proriče budućnost i pažljivo ga zagrizem. I zaista; nađem mali smotani papirić u šupljem kolačiću. Razmotram papirić i pročitam rukom pisani tekst na našem jeziku:

"Jučer ti je reklo što će biti danas.

Ne vjeruj kad ti danas kaže što će biti sutra."

Toliko o kineskoj mudrosti. Upitam prodavača:

"Pošto vam je figurica s čovjekom koji peca ribu?"

"Ta figurica nije za vas. Kasnije ću vam pokazati vašu figuricu, a cijena će biti vaša priča."

Moja priča! Cijela stvar s ovim dućanom je krenula čudnim tokom. Htjedoh mu reći kako već ima priču sličnu mojoj. Što će mu još jedna? Pomislih kako bih napokon trebao krenuti kući, ali umjesto toga zateknem samog sebe kako počinjem pričati o svom životu. Stvari koje ni sebi samom ne bih priznao lako i nezaustavljivo su mi prelazile preko jezika. Čovjek je strpljivo slušao, povremeno otpijajući gutljaj čaja, i kad sam napokon završio, rekao je:

"To je lijepa priča. Ne bih volio da ima tako tužan kraj. Možda se tu još može nešto učiniti."

Ah, koliko sam želio vjerovati u tako nešto. Vjerovao sam u to dulje nego bilo tko drugi. Odbijao činenice i, na koncu, lagao i samom sebi sve do trenutka kad se to više nije moglo. Nisam lakovjeran, ali uhvatio sam se kako se nadam da bi taj čudan čovjek kojeg znam tako kratko vrijeme zaista mogao učiniti čudo. On nastavi:

"Svijet nije tako jednostavan kao što vi ljudi volite vjerovati. Dok vam je ravnoteža vage logična i razumljiva, mnoge suptilnije ravnoteže potpuno vam izmiču. Nitko nije iznad prirodnih zakona, kako onih koji su vama poznati, tako i onih drugih.

PARSEK 67

Na primjer, vaša žena može lako ozdraviti, ali tada bi netko drugi morao umrijeti preranom smrću od koje je ona otrgnuta. Da li ste spremni gurnuti nekog drugog u smrt zato da bi vaša žena mogla živjeti?"

Pokušao sam zamisliti tako nešto i reći da jesam. Bilo tko samo ne ona. Međutim, nisam uspio reći ništa.

"Ne, naravno da niste. Da ste takvi, vrata ovog dućana bila bi zatvorena za vas. Ali znate, taj netko mogli biste biti i vi."

Pogledao sam ga s nadom. Bio sam kao hipnotiziran njegovim riječima i iznenada sam mu vjerovao bez pogovora. Rekoh:

"Da! Dozvolite da to budem ja. Ionako..."

On me prekine:

"Ništa se ne bi postiglo jer njen šivot bi ponovo bio izgubljen. Ja znam najbolji način da ovo riješim. Ljudi je mnogo, a među njima su dobro i зло, sreća i nesreća, zdravlje i bolest ravnomjerno podijeljeni. Kako ima dobrih ljudi koji su nesretni, tako ima i onih koji su zli, a sretni. U onim rijetkim trenucima kada se usudim igrati sa tuđom sudbinom, iako tako stavljam na kocku i svoju vlastitu, tada među zlim ljudima obdarenim srećom odaberem one koji moraju poravnati jezičac na vagi. Sad kad ste mi platili svojom pričom, red je da vam dam ono što ste kupili."

Posegne rukom na nisku policu koju nisam ni pogledao i izvuče malu skulpturu koja je predstavljala uski planinski putić i par koje se uspinjao tim puteljkom. Lako nije bila na skulpturi, znao sam da se nedaleko nalazi planinarska kućica i da će se par uskoro ugrijati uz vatru. Lako sam prepoznao lica, ali scena nije bila ništa iz mog sjećanja. Pogledao sam prodavača za kojeg sam sada, bez da je to rekao, znao da je osobno vlasnik i jedini prodavač. On mi je prstom na ustima dao znak da šutim i rekao:

"Tu je i vrećica čaja, poklon kuće. Šličica po šalici i točno četiri minute. A sad pošurite, znam da vas netko čeka."

Promrmljao sam par riječi zahvale i izašao na ulicu. Gotovo sam se iznenadio kad sam video da je ulica još uvijek tu. Prostitutka se nagnula prema meni da ponudi svoje usluge ali, kad me bolje pogledala, brzo se povukla. Ne osjećajući umor, gotovo sam trčao sve dok kraj mene nije prošao slobodan taksi koji je stao kad sam mahnuo rukom.

Priča: Mladen Dokmanović

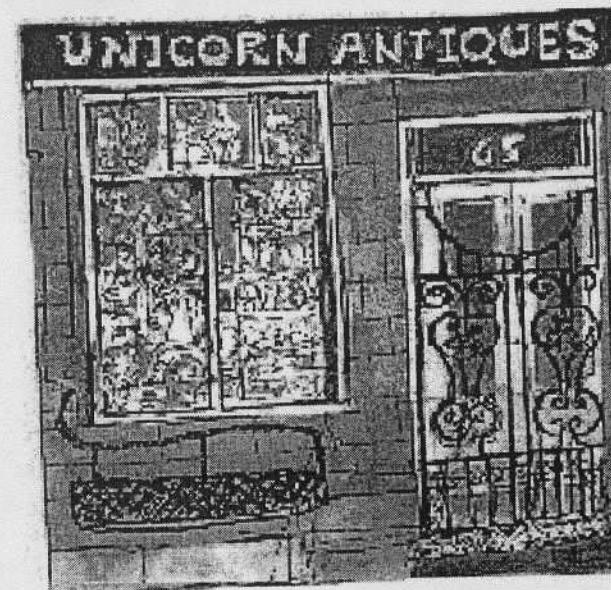
Kad sam ušao u kuću, dočekao me puničin pogled s mješavinom boli i prijekora. Ipak, ništa nije rekla. Sjeo sam kraj kreveta u kojem je spavala moja bolesna žena. Možda je to bila samo moja uobrazilja, ali činilo mi se da spava zdravim snom umjesto gotovo nesvjeti koja je bila uobičajena u zadnje vrijeme.

Prošlo je desetak dana i svi su vjerovali, a ja znao, da se dogodilo čudo. Pitao sam se tko je osoba kojoj je uzeta sreća. Čitajući novine koje su počele pisati o iznenadnoj bolesti mladog i perspektivnog političara, pomislio sam da se možda radi o njemu. Iako ni sam ne znam zašto, u meni nije bilo ni tračka sumnje u ispravan izbor vlasnika dućana.

Nakon mjesec dana, prošao sam onom ulicom gdje je bio dučan. Na mjestu koje mi se činilo točnim, našao sam red automata za cigarete. Ušao sam u susjedni fast food restoran i video da se on prostire i iza tog zida. Nisam bio iznenaden.

Inače, našao sam zimsku odjeću baš kao onu na skulpturi i kupio je usprkos visokoj cijeni. Ne znam da li će to biti ove zime, ali znam da će biti. Liječnici su mojoj ženi preporučili planinski zrak.

Mladen Dokmanović

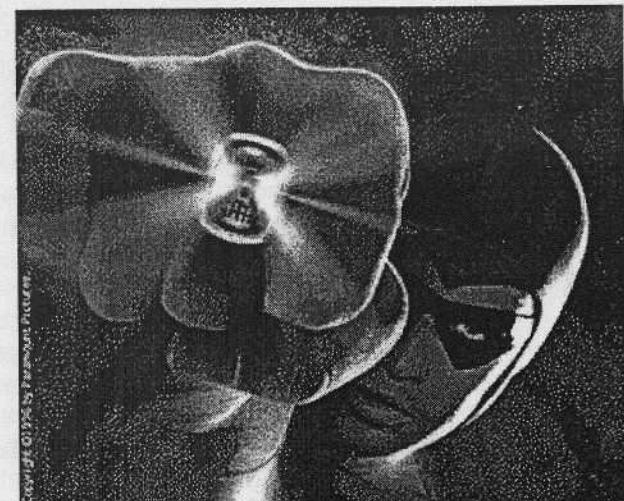
FANDOM ZONE

Kina vrte - Čubi recenzira po 6. put!

Ima s PARSEKOM sitnih, malih nevolja. Ne plača, na primjer. Pa onda, publika mu mala, skoro pa nikakva. A što je najgore, izade kad izade. Te se onda događa da tekst o ID4 čitate više od pola godine nakon prikazivanja filma. Da ne govorimo da se u međuvremenu tu i tamo i pojavi neki naslov. Ali, kakva korist sada pisati o filmu iz veljače? I stoga ču onih par naslova sa početka godine samo preletjeti, bez ozbiljnijeg osvrta i podataka, tek toliko da ne bi netko pomislio kako ne obavljam svoju recenzentsku dužnost.

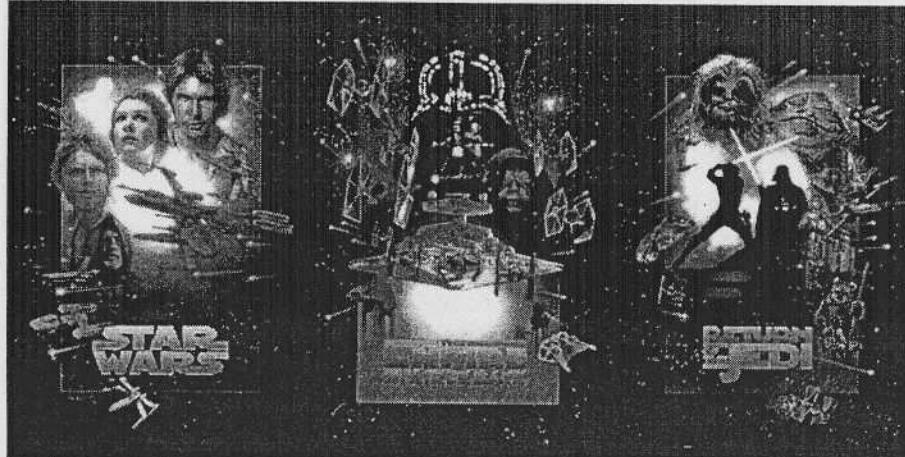

Idemo, dakle! *Phantom* (r. Simon Wincer): OK, ako možemo podnijeti da se ipak radi o ekranizaciji prilično starog (možda i staromodnog) strip-serijala. Cijeli film na trenutke i podsjeća na strip, samo s kadrovima u kome se likovi kreću. *Vrana 2* (r. Tim Pope): Dopao mi se vizuelno, lijepo je snimljen, (original nisam gledao, pa da usporedim), ali na žalost, nije odmakao od video-spota razvučenog na trajanje filma. *Otok doktora Moreaua* (r. John Frankenheimer): Puno se htjelo, malo postiglo. Tehnički OK, ali cijela priča je već poprilično zastarjela, i vrlo ju je teško modernizirati na zadovoljavajući način. Film hoće imati neku poruku, ali sve je to vrlo osrednje. Brando bi malo morao vcditi računa o svom ugledu. A i Frankenheimer...

PARSEK 67

May the Force Be With Us!

Događaj proljetne sezone svakako je jubilarno izdanje Lucasove *StarWars* trilogije, sada dorađene, sa novim efektima i scenama, novim zvukom i novim megadolarima zarade. Naša je publika, bez neke pretjerane galame, imala prilike kroz travanj i svibanj u Studentskom centru i Kinoteci odgledati sva tri nastavka, pa je jasno da ni Vaš omiljeni recenzent nije mogao ostati po strani.

I, pitate se, što sada? Nemam namjeru daviti s osnovnim podacima o trilogiji. Bit će milostiv prema onima kojima to već na uši izlazi, a oni koji sve općepoznate činjenice još ne znaju, bolje bi im bilo da smjesta utvrde gradivo, prije no što se negdje, nekom prilikom, odaju... Također se nemam namjeru zamarati ni sa analizom što je dodano, a što dorađeno. Svakako, Lucas i kompanija su upregli kompjutere do maksimuma, e ne bi li još malo obogatili pozadine, prikazali nam još koji primjerak lokalne faune i još po koji model droida. Bez sumnje je bilo i premontiravanja scena, na žalost originalne verzije sam zadnji put gledao previše davno da bih se u detalje sjećao svake scene. Usporedbe tog tipa, kao i komentare "bolje-ili-lošije" prepustam fanaticima, te onima koji će se prije ili kasnije dokopati videa obje verzije serijala. Neću se zamarati niti time ima li smisla ostvarenja koja su već jednom prezentirana javnosti u jednom obliku podvrgavati izmjenama i doradama kako je to učinio Lucas. To dovodi u pitanje što-šta, npr. tzv. *Director's Cuts...* Lucas se, podsjetimo, zalagao za očuvanje filmske baštine u izvornom obliku, što je posebno bilo aktuelno povodom koloriranja crno-bijelih filmova za televizijska prikazivanja. S druge strane, *StarWars* jesu njegovo vlasništvo, pa on u krajnjoj liniji s njime može raditi šta hoće.

FANDOM ZONE

Sve ovo navedeno bilo bi dovoljno da napuni cijeli broj Parseka, a dade se svesti na jednostavnu konstataciju da *StarWars* doradom nisu ništa posebno dobili, i da bi Lucas vjerojatno pobrao sličnu lovnu da je jednostavno napravio *re-release* originalne trilogije, možda uz remiks zvuka (standardi su se tu značajno promijenili od kraja sedamdesetih)...

Ono što me u ovom tekstu, a povodom *StarWarsa*, zanima, to je pitanje kako se nakon dvadeset godina *StarWars* uopće drže? Da li su uspješno preživjeli svo ovo vrijeme, ili su pomalo kao stara gospođa, kojoj čak ni vrhunská kozmetika ne uspijeva prikriti breme godina? I konačno, a vrlo bitno, kakav su utjecaj iza sebe ostavili *StarWars*? Mislim da je dva desetljeća dovoljno da se neke stvari i o tome mogu ustvrditi.

Na žalost, na ova pitanja se ne može dati jednoznačne odgovore. Činjenica je da je *StarWars* trilogija znanstvena fantastika samo po vizuelnom identitetu i ikonografiji. Po svemu ostalom radi se o spretnom amalgamu više žanrova američke masovne kulture. Ima tu i vesterna, i avanturističkog filma, i filmskih serijala tridesetih i četrdesetih, i stripa i općenito pulpa svake moguće vrste. Lucas je bio dovoljno veliki maher da inače dosta nedorađene elemente i površno interpretirane arhetipove, popabirčene odasvuda, stopi u jednu relativno konzistentnu bajkovitu priču, obogaćenu vrlo dobrim vizuelnim efektima. I kada se je s time došlo pred ondašnju publiku, savršeno je jasno da su *StarWars* (inače snimani kao nekakva B-produkcija, od koje nitko nije bog-zna-što očekivao) pomeli sve pred sobom i osvojili skoro svačiju naklonost. O privlačnosti trilogije za djecu, ne treba trošiti riječi. A što se odraslih tiče, Lucas je vrlo lukavo zaigrao na čovjekovu nasušnu potrebu za eskapizmom, pročačkavši pri tome još dublje, e ne bi li dopro do djeteta koje negdje čuči u svakom od nas, manje ili više zatrpano gromadama sazrijevanja i probijanja kroz svakodnevni život.

I to mi se čini osnovnim razlogom što dobro prolazi filmski serijal čiji scenariji nisu nešto posebno, čiji su likovi klišeizirani do daske (Pazite! Klišeizirani već tada!), u kojima je gluma prosječna, na momente čak i drvena, čiji bi humor mogao biti i bolji, u kojima se potkrala gomila grešaka u kontinuitetu (Prava zabava za malo zlobnije fanove!), a u originalnim verzijama ni svi efekti nisu bili besprijeckorni. Ima čak i stvari koje pomalo iritiraju. Na primjer, ako je Darth Vader takva faca da ubija nesposobne kapetane vlastite flote, što ne upregne malo Silu, pa u borbi ne umlati i kojeg pobunjenika, po mogućnosti prije nego što pogubi hrpu vlastitih ljudi, par AT-AT-ija i još po koju krstaricu. (Opaska: govorim o filmovima; ne zanimaju me eventualna objašnjenja nuđena u knjigama ili stripovima!) O samom trećem manu Sile da ne govorimo. Džeadizam kao nekakav hibrid srednjevjekovnog viteštva i istočnjačkih filozofija, a sve reducirano na metafiziku za desetogodišnjake, je blago rečeno, čudan. Posebno sam oduševljen Yodinim uputama mladom Lukeu. Slobodno

PARSEK 67

prepričano: Ne misli, ne pitaj, isprazni glavu, vjeruj svojim osjećajima! To je doktrina koja nas reducira na instinkte, ne dopuštajući nam da budemo čak ni racionalizirajuća životinja, kako je to negdje svojevremeno ustvrdio Heinlein za ljudsku vrstu. Još gore, na tom putu čući u zasjedi totalitarizam... Da li se ovo Lucasu i Kasdaneu omaklo, ili je to bilo namjerno, ne znam. Samo da ne ispadne da su Yodine upute Lukeu u stvari upute *nama* kako da gledamo *StarWarse*. Ili još gore, kako da se odnosimo prema svijetu oko nas... Već sam spominjao totalitarizam u ovom odlomku, a totalitarizama ima raznih vrsta, oni suptilniji izbjegavaju konc-logore i gulage. Njima je dovoljna industrija zabave...

Netko će reći da sam sada zavrlio. Možda i jesam, ali htio sam na jednom primjeru pokazati kako malo dublje gledanje *StarWarsa*, pogotovo danas, kada smo već pomalo zasićeni specijalnim efektima, otkriva razno-razne pukotine u tkivu serijala, koje će, bojim se, s godinama postajati sve dublje i dublje.

S druge strane, *StarWars* jeste vrhunski pulp, a ja sam, kao što je poznato, veliki zagovornik pulpa. Oni jesu zabavni, i bolji su od velikog dijela produkcije koja nam se danas nudi. To je činjenica koju čak ni najkorjeliji kritičar serijala ne može pobiti. I premda kozmetika nije baš pretjerano uspješna u skrivanju bora, vrijedi i ona narodna: stara koka - dobra juha.

Drugo pitanje koje se postavlja je ono o eventualnom utjecaju *StarWarsa*. On je nesumnjivo velik. Činjenica je da su *StarWarsi* stvorili Lucasfilm i ILM. Duboko sam uvjeren da su *StarWars* dali novi komercijalni poticaj razvoju filmskog žanra. Bez njih možda ne bi bilo *Aliena*. Možda čak ni *Bladerunnera*. Diskutabilna je i Cameronova karijera osamdesetih. Ne bi vjerojatno bilo ni *CE3K-a* ni *ET-a*, a sigurno ni *Indiana Jonesa*, pa možda ni *Jurassic Parka*. To je nešto što se danas može bez većih problema ustvrditi. SF je skup žanr, i bez jednog takvog hita kakav je bio *StarWars*, producenti bi bili daleko obazriviji... Moramo imati u vidu i podizanje tehnoloških standarda unutar žanra, gdje su Lucas i njegova ekipa odigrali vrlo veliku ulogu, možda čak i revolucionarnu.

Međutim, i ova medalja ima drugu stranu. Lucasov serijal je serijal za djecu. Od 7 do 77, ali za djecu. A to je put kojim mogu pjevušeći koračati Lucas i kasnije Spielberg, ali kada se toga prime manje talentirani i sposobni autori, e onda... Naime, koliko god *StarWars* bili značajni kao poticaj razvoju žanra, toliko se bojim da je komercijalni uspjeh serijala utro put onome što danas imamo prilike gledati u kinima: totalno debilnim filmovima vrhunskih specijalnih efekata. Unutar žanra tipičan je *ID4*, a izvan žanra... pa, recimo Segalovi filmovi. I ovo je, bojim se, krug koji će biti vrlo teško prekinuti. Tupavi filmovi stvaraju tupavu publiku, koja traži još više tupavih

FANDOM ZONE

filmova. Baš kao na televiziji. Time se žanr guši, dobrih djela je sve manje, ja se ne sjećam nekog koji me je istinski oduševilo još od *T2*, a o literaturi i stripu da i ne govorimo, poznato je da čitanje traži još veći intelektualni napor.

Možda će se stvari pomaknuti na bolje, ali ne vjerujem. I Lucas stari, što se *StarWarsa* tiče debelo je ušao u fazu kada ugodno gricka blagodati serijala i popratne industrije koju je oko njega stvorio, i pomalo me čak i strah novih nastavaka. Bojim se da je već sa ovim jubilarnim izdanjem čarolija izbljedila, zanos utihnuo, a iskonski užitak prvog gledanja mutirao u dosadu.

A ima filmova s kojima to nije tako...

Museum, anybody?

Ok, nakon *doom & gloom* u prvom tekstu, evo i malo pozitivnijih vibri.

Naime, kad sam išao gledati *The Relic* (majstorski prevedeno kao *Muzej straha*) Petera Hyamsa, u produkciji Gale Ann Hurd, sa Penelope Ann Miller, Tom Sizemoreom i Lindom Hunt, bojao sam se da će me osjećaj dužnosti prema Parseku, njegovim urednicima i čitaocima ponovno uvaliti u sva ona sranja koja nastaju kada čovjek ode na loš film.

A na sreću, prevario sam se.

The Relic je snimljen po istoimenom romanu Douglosa Prestona i Lincoln Childa, koji se inače u jednoj uglednoj knjižari u podrumu jednog uglednog hotela može već dulje vrijeme nabaviti. Priča je razmijerno jednostavna. Penelope je evolucijski biolog koji radi u čikaškom Muzeju prirodnih znanosti. Nju muče standardni problemi mlade znanstvenice u tržišnoj ekonomiji. Njen rad na determiniranju genetskog koda je, naime, u komi ako se ne ogrebe za stipendiju bogatih mecenata. A prava prilika za grebanje biti će svečano otvaranje izložbe o praznovjerju, koje je za par dana i na kome se očekuje sva čikaška krema. Istovremeno, Tom je detektiv, koji dolazi na brazilski brod koga je bez ijednog člana posade, ali s itekakvim tragovima nasilja (krvi od pramca do krme), presrela obalna straža. Oh, usput: posadu su našli. Kako plutu u potpalublju. U dijelovima.

PARSEK 67

Istovremeno, u muzej je stigla pošiljka s dva sanduka koju je poslao jedan od muzejskih znanstvenika na službenom putu u Brazil. Od njega se inače već neko vrijeme ništa nije čulo. Gledaoči, pak, znaju da je bio na tragu nečeg gadnog i da se ukrcao na već spomenuti brod. Što se pošiljke tiče, jedan sanduk sadrži figuru nekog paganskog demona, a drugi je pun nekakvog lišća, s čije se donje strane nalaze čudne gljivice. Penelope si, jasna stvar, uzme uzorak.

Doom! Pala je noć. Dok Penelope ostaje raditi u muzeju, noćni čuvar veselo odlazi na WC, i pazeći da ga nitko ne gleda, pripaljuje si joint. To mu je zadnji. Malo kasnije, njegove dijelove nalaze razbacane po čitavom WC-u. A lijepo liječnici upozoravaju kako je pušenje štetno po zdravlje!

Jutro... Dolazi Tom. I brzo shvaća da je ubojstvo u muzeju slično onima na brodu. A Penelope također brzo shvaća da su gljivice koje je uzela kao uzorak vrlo, vrlo čudne. I da imaju moć da integriraju genetske kodove različitih životinja, stvarajući pri tome nešto novo, zastrašujuće i s posebnim apetitom prema hipotalamusu.

Ostatak priče već naslućujete. Policija grozničavo pokušava naći ubojicu. Bezuspješno, naravno... Penelope i Tom istovremeno slažu kamenčiće drevne zagonetke, zagubljene u mitu prašumskih Indijanaca. A strava kulminira dva dana kasnije na svečanom otvaranju izložbe, kada čudovište (u kreaciji Stana Winstona) fikari glave svima redom: gostima, pandurima, specijalcima, osoblju muzeja... I kad su već htjeli zvati Ellen Ripley, Penelope se pokazala dovoljno prisebna da u uzbudljivom finalu, koristeći se svojim laboratorijskim znanjima i iskustvima, spasi stvar...

E sad, da su se ovoga primili nekakvi šmokljani, bili bismo sretni da dobijemo film makar u rangu Vrste. U scenariju ima niz nesumnjivih nedostataka: pomalo karikirani likovi, neki detalji i situacije koji nisu dovoljno iskorišteni (npr. Tomov metak), činjenica da se ogromno stvorenje vrlo lako sakriva u malom prostoru, a i o znanstvenoj podlozi bi se dalo reći koju. Osim toga, dosta je veliki dug autora prema Alienu, Predatoru (Winston je glavu stvorenja gotovo kopirao iz svoje ranije kreacije), Vrsti, Jurassic Parku i srodnim filmovima. To se posebno odnosi na način kako se u filmu stvara atmosfera straha koja kulminira na svečanom otvorenju. (Baš mi pade na pamet: U Vukotićevim Gostima iz galaksije su letjele glave... Na svadbi, doduše, ali ipak...) Sve su to nedostaci koji stoje. Ali s druge strane, Hyams je dovoljno sposoban režiser (*Planeta prokletih*, 2010: *Druga odiseja*, *Timecop*) da iz inače prosječnog materijala, a koristeći dobro provjerenu recepturu po kojoj se najviše postiže kad se najmanje prikazuje, stvari sasvim solidan akcioni SF-horror, koji itekako drži u napetosti kroz cijelo trajanje. Scene u kojima love čudovište (dobro, tko koga lovi...) u potpunom mraku hodnika ispod muzeja, prošaranom samo snopovima baterijskih

FANDOM ZONE

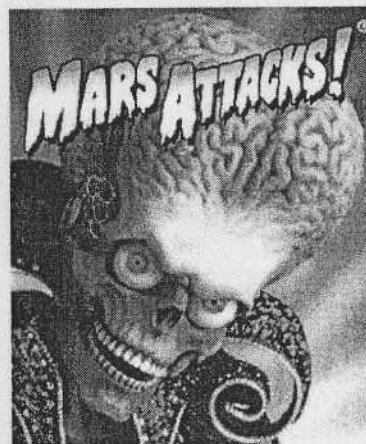
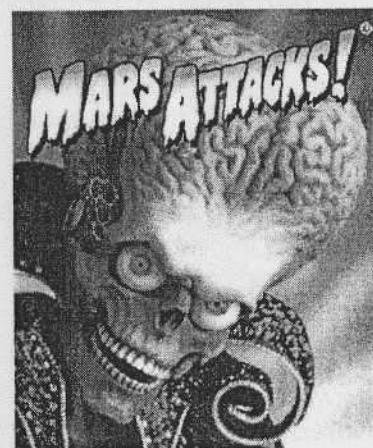
svjetiljki jesu već više puta videne, ali činjenica je da to uvijek iznova funkcioniра, samo ako se dobro obavi. A i završni obračun, u kome plamteće čudovište progoni Penelope, predstavlja dostojan završetak njegove vladavine straha.

Sve u svemu, film koji se nije uspio popeti u rang svojih uzora (*Alien-trilogija*, *Predator*), ali je daleko bolji od drugih tog tipa (*Vrsta*). U svakom slučaju, palac goče za *The Relic*.

Martians Go Home!

O Timu Burtonu je već rečeno sve što se ima reći. O njegovim filmovima također. Stoga, *fast forward* na njegov zadnji hit *Mars Attacks!* sa Jackom Nicholsonom, Glenn Close, Anette Benning, Piercem Brosnanom, Danny de Vito itd, itd, itd. u glavnim ulogama.

Mars Attacks! je parodija tzv. filmova invazije. Priča je krajnje jednostavna: dođu Marsovci, ljudi ih u početku prihvataju prijateljski i s velikim nadama, prekasno shvativši s čime imaju posla. Marsovci kolju, pale i žare, sve dok im slučajno otkriće ne stane na kraj i ne okonča njihovu vladavinu straha. I to je to. Već viđeno tko zna koliko puta.

E sad, savršeno je jasno da se Burton nije prihvatio ovakvog projekta zato da bi u njemu rekao bog-zna-što novo. Ne, dragi čitateljstvo, njemu je *Mars Attacks!* poslužio samo kao poligon za još jedan, njemu omiljen, kolaž bizarno smiješnih scena i gegova, kojima se već odavno proslavio. I to je u redu, ako ste neki veliki Burtonov fan. Ja, na njegovu žalost, nisam.

I stoga me gnjavi priča koje nema, predugi i prespori uvod, višak likova, opterećivanje citatima (sve i svašta, od *Zemlje protiv letećih tanjura*, pa preko *Rata svjetova* i *Dana kad se Zemlja zaustavila*, sve do *CE3K*, *Jurrasic* i *ID4*), kičem i bizarnostima, a sve to bez nekog pravog

cilja, što neumoljivo nameće dojam da je sve nabrojano ipak samo sebi svrha.

Ukratko, *Mars Attacks!* je film čije je prihvatanje stvar ukusa. I premda film znade izmamiti poneki osmjeh, na kraju ipak ostaje ona narodna: tko voli, nek' izvoli! Što se mene tiče, mogli smo i bez *Mars Attacks!*

Take-a-chance SF

Radi se o ideji pristupa pisanju SF-a koja bi, teoretski, mogla stvoriti i specifičan podžanr, ali je vjerojatno da neće, čak i u slučaju da ima uspjeha.

Take-a-chance SF je SF koji je spreman na određenu vrstu rizika u potrazi za originalnošću i začudnošću. Uobičajen način za ostvarivanje ovih kvaliteta je genijalnost, ili je barem neophodno nadahnuće. Jasno je da ovaj način nije baš najpraktičniji. Stoga SF u svom zrelom (poznom?) dobu ima problema. Nekad se loše pisalo, ali su ideje frcale. Danas se dobro piše, ali su se ideje potrošile i teško je pronaći nove. Take-a-chance SF je ideja kako da se barem dijelom povrati slobodan pristup osjećaju začudnosti.

Jedno ograničenje suvremenom SF-u je samo njegovo nasljedstvo i, što se toga tiče, take-a-chance SF ne može ništa. Stara ideja se može varirati, ali ne može nanovo izmisliti.

Drugo ograničenje SF-u je znanost. Iako je jedna od optužbi na račun SF-a da su to fantazije, izmišljotine, ipak je SF oduvijek vrlo pazio na znanost, puno truda ulagao da je prati i poznaje, da joj se ne suprotstavlja ili da, onda kada to čini, da to učini na način koji podražava znanost, da to učini onako kako bi to ona sama učinila. Zato se SF uvek prilagođavao novim znanstvenim otkrićima, uključivao ih u svoje polazne premise. Poseban je problem za autora SF-a koji nije znanstvenik bavljenje cutting edge-om znanosti. Da bi zaista znao o čemu govorи i oslobođio se straha da piše gluposti, morao bi se o svom predmetu toliko informirati da bi praktično morao postati znanstvenik. Na tom su području svi oduvijek i morali riskirati (osim znanstvenika koji su pisali SF). Poštovanje koje SF ima prema znanosti vjerojatno je te rizike smanjilo na minimum.

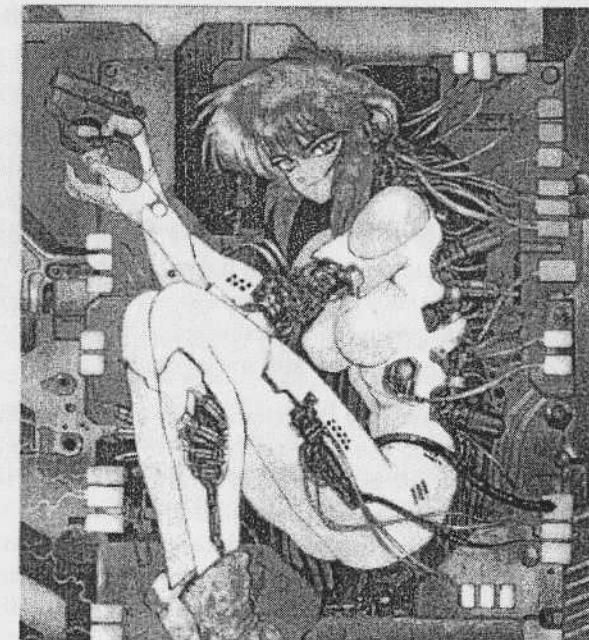
Naime, načuo sam da se među SF fanovima razvila jedna posebna crta, gotovo jedna posebna vrsta fana - oni koji naročito paze na pogreške ili gluposti, s gledišta znanosti, u dijelu, i koje će to više zasmetati i koji će to više kritizirati nego što bi to ikad učinili oni koji za SF nisu naročito zainteresirani. Ovo dodatno povećava opasnost koja prijeti autorima koji se tim temama ili motivima žele baviti.

Take-a-chance SF nudi vam rješenje za ove probleme. Ono je jednostavno: riskirajte! Riskirajte mogućnost da ćete napisati gluposti radi mogućnosti da će te biti originalni i začudni. Ovaj rizik će biti lakši, a možda i efektniji i plodniji na području znanstvene spoznaje koja je već apsorbirana u kulturi. Npr. znanstvena je spoznaja da na Marsu nema tehnološki razvijene civilizacije (bar mislim). SF je to prihvatio i više nema marsovaca u SF-u. Take-a-chance SF vam savjetuje da to promjenite. Nazovite to paralelnom povješću i pište SF u kojem postoje marsovci. Sagorijevanje fosilnog goriva proizvodi smrdljivi dim koji zagađuje. Neka

umjesto toga proizvodi afrodizijak s blagim halucinogenim svojstvima. Zemљa je okrugla? Zašto ne bi bila kockasta? Kao i svaka umjetnost, SF nije zainteresiran za činjenice nego za smisao. Take-a-chance SF predlaže da se u potrazi za smisalom napusti strahopoštovanje prema znanstvenim činjenicama. Ne da se napusti znanost ili zanimanje za nju, samo da se osjećaj začudnosti potraži tamo gdje je znanost postala ograničavajuća umjesto oslobadajuća. Možda time SF postane manje S, a možda i ne - to može više ovisiti o načinu na koji to napravite nego o tome što radite. Način znanosti i način SF-a je prosvojiteljski i humanistički, činjenice su u toj priči više nusprodukt. Ne napuštajte znanost - što više znate, više će te moći riskirati i biti sigurniji da ne pišete gluposti - ali i bez znanja i protiv znanja, i po cijenu da pišete gluposti, riskirajte!

Sense Friction

PRIČA O MAČKAMA IZ ŽEMSKOG KUTA

Pelerina, lijepa Perzijanska mačka, od djetinjstva je slušala priče iz nejasno započetog, ali uporno održavanog rata ljudi i mačaka. Čemu to sve, pitala se, dok na svijetu ima kanarinaca, toplih kamina i gustog vrhnja?

Prevrnula se na bok, zaprela i slegla ramenima:
- Muškarci!

M.

SFERAKON RPG

1997 limited edition

By Dražen Kačar

Nije mi se baš dalo ići na Kon. Bio sam neka vrsta pobunjenika; otišao sam iz organizacije Kona oko pola godine prije konvencije, totalno razočaran razvojem dogadaja u to vrijeme, te uopće smjerom u kojem se konvencija kretala. Iz tog razloga ja vjerojatno ne bih trebao pisati ovaj izvještaj, ali to znači da bih trebao naći nekog drugog, isprati mu/joj mozik, izvršiti lobotomiju i pobrinuti se da članak izgleda dobro. To je previše posla, pa je mnogo jednostavnije samo ga napisati i biti gotov s tim. Zamjenica 'mi' je izmišljena i ne predstavlja nijednu vidljivu grupu.

Kao što sam rekao, odlazak na konvenciju nije izgledao privlačno. Petak me zatekao izvan Zagreba, pa sam propustio uobičajenu gužvu na početku. U grad sam se vratio u subotu popodne, još neodlučan o odlasku na Kon. Net.ovisnik kakav jesam, otišao sam do ureda pročitati vijesti i poštu nakupljenu preko tjedna. Osjećajući se prilično dobro i zadovoljno nakon flejmanja svojih uobičajenih žrtvi, odlučio sam se pojaviti na Sferakonu. Web stranica konvencije obećavala je svježe izvještaje svakog sata, ali su oni nekim čudom nedostajali. Ohrabren ovom poznatom epizodom, otišao sam pojesti nešto i potrošiti malo vremena.

Stigao sam u vrijeme ceremonije dodjele nagrada (i neću reći da to nije bilo namjerno) kad konvencija izgleda kao napušteni grad. Ne znam zašto ljudi očekuju da im budu dodijeljeni brojevi i da budu tretirani kao stoka, ali je to tako, i iskusni Konorganizatori to iskoriste do kraja. Sav program staje, kompjuteri se isključuju i ljudi se tjeraju u dvoranu gdje se ceremonija održava. Hej, TV ekipa snima, i sva sjedala moraju biti puna. To ostavlja jednu osobu na desku, jednu za šankom i šacicu nepomičljivih razbacanu uokolo. Oni će slijedeće godine biti zamoljeni da vode tjeranje stada, dajući im osjećaj važnosti. Otpor je uzaludan. Biti ćete asimilirani.

Ceremonija dodjela nagrada je obično zabavna, pošto nikad nije dobro organizirana^{1,2}, pa se događaju razne neugodne stvari. Jedini problem predstavlja zabrana pušenja, pošto ceremonija traje dosta dugo, a ovisnik u meni treba par

¹ Dvije godine ranije, Igor Kordej dobio je SFeru² za najbolju ilustraciju u boji. Nije bio prisutan na ceremoniji, no nazvali smo ga telefonom, a razgovor se prenosio na dodjeli. Nakon što je strpljivo odgovorio na uobičajena pitanja, bio je zamoljen da se obrati publici. "O, zar me oni mogu čuti?"

² Malo taksonomije: SFera je SF klub iz Zagreba. Godišnja konvencija koju klub organizira zove se Sferakon. Ustvari, SFeraKon, no, srećom, ovakvo pisanje polako odumire.

šutova prije kraja. Mislio sam se ušuljati unutra i izvidjeti situaciju bez da me primijete. Registracija je kratko trajala (makar je ključ garderobe odlučio da ne želi biti nadjen) i jedina stvar na putu do ceremonije bio je šank. Šanker, u stvari, pošto je na djelu bio moj omiljeni führer. Ispalo je da šank treba popuniti zalihama, ja sam bio jedina osoba na vidiku, pa se ona složila da mi napuni jaknu opušćima iza šanka. Također, tu je i njen prekrasan osmijeh kada nešto treba od tebe. Tako sam otišao na zadatak^{3,4}, i propustio cijelu zabavu na dodjeli.

Konvencija bez skandala nije dobra konvencija^{5,6}, a ja sam upravo propustio jedan dobar. Pobjednike izglasava žiri čiji članovi moraju pročitati cijelu godišnju produkciju. Tu je još (ili je barem bio prije) uvjet o postizanju konsenzusa, nepresušan izvor svađa i prekinutih prijateljstava. Žiri zatim napiše neku vrstu objašnjenja, s ciljem prosvijetljenja gubitnika, ali se ukusi stalno mijenjaju, pošto nitko ne obavlja taj posao dugo. Ljudi ipak žele imati bar jednog prijatelja.

Predsjednik organizacijskog odbora je osobno vodio ceremoniju i čitao objašnjenja nagrada, prepuna otrova. Nije imao pojma o njihovom sadržaju, pošto je bio zauzet u prostoru zaigranje, pa nije imao vremena pročitati ih prije dodjele. Zadnja nagrada bila je nagrada za najbolji roman. Naš slavni predsjednik duboko je udahnuo i veselo pročitao da nitko ne zaslužuje nagradu, ali da je žiri odlučio, bez konsenzusa, umjesto toga dodjeliti nagradu za najbolji dječji roman Predragu Raosu⁷.

Predrag je dobar pisac, najbolji kod nas što se tiče romana, ali većina njegove slave dolazi zbog nečeg drugog. On se nikad ne ustručava reći svoje mišljenje, a njegovo mišljenje je rijetko laskavo. Da vam to bolje dočaram, recimo da je poslije nekih problema s izdavačem znanim kao ACB⁸ medu prijateljima, Predrag govorio bilo kome tko je htio slušati da više nikad neće imati posla sa izdavačima čiji je spolni organ kraći od 16 centimetara⁹. Naravno, pošto mu se žurilo, nije se trudio upotrebljavati duži izraz. Dodjela nagrada ili ne, TV snimanje ili ne, to ne predstavlja neku razliku za Predraga. Osoba koja to vodi predstavlja razliku, no to je druga priča.

³ Također mi je bilo naredeno da donesem gitaru, ali kad je došlo vrijeme da je upotrijebim, ona je samo sjela i plakala.

⁴ Zato što sam pjevao.

⁵ Postoji određeni broj⁶ Hvata koji ne prihvataju ovakvo gledište, no to su oni koji nikad ne saznaju tko je završio s kim u nekoj mračnoj sobi. Nisam siguran ni da su svjesni da ta mračna mjesta postoje. Ako se sve uzme u obzir, vjerojatno je tako bolje.

⁶ Mali broj.

⁷ Objašnjenje je napisao profesionalni novinar koji je inzistirao da ga napiše sam. Nikad ne vjerujte takvim bićima.

⁸ Arogant Conceited Bastard. (c) 1994 SFerakonski bilten

⁹ Znate valja kako preračunati centimetre u inče, zar ne? Ne? Evo vam mala pomoć: brzina svjetlosti je 299 792 458 metara u sekundi.

PARSEK 67

No, da nastavimo s pričom: nakon što je shvatio što je upravo pročitao, lice našeg vođe prelilo se zdravom nijansom zelene boje¹⁰. Nitko više ne vjeruje da se Raos slučajno rimuje sa kaos, a naš vođa promijenio je boju u sivu¹¹ nakon što je čuo "Ne bih htio da ovo zvuči kao žaljenje, ali ..." Svi su se zabavljali, najbolje na cijeloj konvenciji, svi osim jedne osobe. Biljke, naravno, ne ubrajamo u osobe. Zanimljivo je da je jedan filk star godinu dana predvidio ovu situaciju. Epske je dužine, pa ga neću ovdje citirati, ali završava sa nedodjeljivanjem nagrade u kategoriji romana, i Predragom koji se fizički iskaljuje na članovima žirija. Izitpajn ima svoje trenutke inspiracije.

Blaženo nesvjetan situacije u kojoj se našao, nasred pozornice stajao je Guy Gavriel Kay, počasni gost koji je uručivao nagrade dobitnicima, zasluzivši tako naziv Sferakonske plavuše¹². Bilten je bio dovoljno pristojan da ne spomene ovo, ali bilten je ove godine bio ionako previše pristojan, taktičan i ozbiljan. Kao što svatko zna, jedina svrha postojanja bitena je da izloži javnom ruglu svakog u dometu, počevši, naravno, s predsjednikom. Ljudi su se žalili da je bilten pisan za ljude iz uskog kruga, i da uopće ne razumiju o čemu je, makar tu postoji jednostavno rješenje. Postanite aktivni član fandoma i sve ćete razumijeti. Zaslužit žete i svoje mjesto u svemu. *Tada ćete zaželjeti izići iz svega toga, ali biti će prekasno.* Ožiljci koji će vam ostati od biltena nikad neće izblijediti. Ja to znam. Ljudi mi još uvijek govore da nisam stvaran¹³, a prošlo je već četiri godine.

Na povratku na Kon, shvatio sam uz ogromno čuđenje da sam druga osoba po traženosti. Svi su me se htjeli dočepati¹⁴, pa sam tako doznao sve ovo (i više, no to je tajna). Usprkos zabavi na dodjeli, ljudi su se pomalo dosadivali i osjećala se određena tupost u zraku. Dio je potjecao od novosti zvane zabranjeno pušenje u svim prostorijama. To nije bilo toliko loše kao na Konu prije dvije godine, kad su mnogo hvaljeni organizatori provodili ludost zabrane alkohola, no bilo je blizu tome. Društvo se okupljalo na izlazu iz zgrade, gdje je bilo puno življe.

To mi je pružilo mogućnost da publiku informiram o nekim teško zamjetljivim, ali statistički točnim činjenicama¹⁵. U par riječi, ispada da atmosfera na Konu odgovara predsjednikovoj ličnosti. Moj omiljeni primjer je određeni mladac koji je mučio sve koje je mogao, uključujući ijadne pjevače filkova koji su se usudili proizvoditi čujne zvukove. To je radio sve dok se nije napio i čak uspio pronaći djevojku koja ga je

¹⁰ On spada u povrće.

¹¹ Ali ponekad izgleda kao mrtvo povrće.

¹² Ne znam da li se itko sažalio nad njim i objasnio mu gdje je to došao.

¹³ Ne pitajte.

¹⁴ Osim jedne osobe koja je bila najtraženija igračka na Konu, ali ja se barem nisam morao skrivati od svojih fanova.

¹⁵ Ako planirate napustiti organizaciju Kona, trebali bi imati bolje teorije od onih koji ostaju.

FANDOM ZONE

željela¹⁶. Nakon toga svi su se opustili i čak se počeli zabavljati. Da, to je bila konvencija sa prohibicijom. Izgleda da prohibicija proizvodi tužne nuspojave. Samo pitajte Amerikance. Imali smo samo jednog takvog. Jednog jedinog crvenokosog Amerikanca, koji je veselo promatrao svijet iz Majinog džepa.

Propustio sam sva predavanja za koja sam mislio da bi mogla biti zanimljiva. Isto kao i svi ostali, i to ne zato što nisu bili na konvenciji. Sretan sam što mogu izvjestiti da smo svi još uvijek normalni i nitko ne ide na predavanja, kao i obično. Predavači su potrošna roba. Voditelj predavanja je bio pomalo nesretan, pošto je imao samo 32 predavanja na rasporedu. Prije nego je preuzeo taj posao, nitko nije mislio da je dvoznamenasti broj predavanja moguć (ili potreban), no on pripada redovima svemiraca koji se natječu za Worldcon, i ako ga uzaludnost uveseljava, ja se neću buniti. Makar, kad malo razmislim, moglo bi biti nečega u jednoj od prijašnjih fusnota. Ona to još nije zažalila. Da, ona je plavuša. Zašto pitate? Ne, blesane, ne Kay.

Da sam više razmišljao, vjerojatno bih navratio na raspravu o Worldconu, da malo uzivam u praznini. Rečeno mi je da su voditelji bili brojniji od slušateljstva, što je ukusna perverzija, uvezvi u obzir sve one Worldconaše uokolo. Mi Hrvati želimo uživati u svim blagodatima zapadne civilizacije, i usput se zabaviti. Mišljenje da je Worldcon u Hrvatskoj jedna od tih blagodati je kratkotrajna zabluda nekih medu nama, ali većina nas se zadovoljava sa običnim blagodatima. Koka-kola, jeans i Roy Orbison su sasvim u redu.

To nas dovodi do dva Nijemca izgubljena medu barbarima. Ne bih htio izazvati diplomatski incident¹⁷, ali jadnici nisu imali nikakvu šansu. Došli su tko zna otkuda, promovirajući svoj bid. Lokalni ludaci su mi preko godinu dana punili uši sa Worldconom, pa mi pažnja skreće već 10 sekundi nakon spominjanja Worldcona, što je jedva dovoljno za poziv na zabavu s mnogo golih plesačica. Kao što je diskusija o Worldconu jasno pokazala, to vrijedi i za gotovo sve ostale. Čak sam bio dovoljno pristojan da im pomognem u promicanju njihove stvari, pjevajući filk koji je išao nekako ovako: "First we take Manhattan, then we make a Worldcon in Berlin", ali oni to nisu dočekali s entuzijazmom¹⁸. Britanci su bili mnogo bolji, vjerojatno zato što su preboljeli worldconsku bolest. Mislim da će Nijemci slijedeće godine trebatи

¹⁶ Ubrzo je zažalila. No, zamjetio sam da je predsjednikovanje razmjerno popularan sport medu slobodnim muškarcima.

¹⁷ Ovdje ima nekoliko osoba koje se jako ponose svojim diplomatskim i psihološkim sposobnostima. Izgladite ovo, dušice.

¹⁸ Možda bi "But you see, it's not me, it's not my family, in your head, in your head..." bilo primjerjene? To sam čuvao za lokalne ludake, no možda nije bilo lijepo uskratiti naše goste.

PARSEK 67

promijeniti svoju taktiku. U *Gospodaru prstenova* ima par riječi o južnjacima. Ponašajte se shodno njima. Dodite sa što više teutonskih turista. Dvoje nisu ni približno dovoljno¹⁹.

Moram priznati da sam bio znatiželjan da vidim čovjeka koji je iznio Intersection na svojim plećima²⁰. Iz nekog poremećenog razloga utemeljenog davno u mom bijednom djetinjstvu, zamišljao sam čovjeka tipa Clinta Eastwooda, tihog, mačo i kul. Ispalo je da je Martin Easterbrook nešto niži i okruglij nego moj zamišljeni junak, vrlo razgovorljiv i uopće ne strašan. Žao mi je što nisam proveo više vremena s njim, ali Englezim imaju neki ludi način izgovaranja riječi, pa to uopće na kraju ne zvuči kao engleski²¹. Komunikacijski problemi. Htio sam, stvarno sam htio biti dobar dečko i biti na njegovom predavanju o fandomu u Britaniji. No, netko je stavio intervju koji sam trebao voditi u isto vrijeme, pa sam propustio sve tračeve. Stvarno mi je vrlo žao što ne mogu izvijestiti o stanju stvari u toj dalekoj zemlji, ali uvijek možete pitati Nijemce.

Intervju, u kojem je zvijezda bio Darko Macan, zaživio je i na Usenetu, u čudnom threadu krospostiranom i na alt.religion.emacs i alt.sex.sgml²², između ostalih. Darko je bio odgovoran za zbirke priča koje su se dijelile posjetiocima Sferakona. On je bio na Intersectionu, tamo dobio njihovu knjigu i rekao: "Ako mogu oni, možemo i mi." To nije čudni dio. Ja sam pokušavao sve da nađem nekog tko bi mogao napraviti Darkov crtež koji bi išao uz tekst. Jedan moj prijatelj (koji nikad nije htio postati nešto više od toga) je to komentirao: "Vidio ja svojim očima kako je nepoznatu žensku osobu izrazito napadnog te oku ugodnog spoljašnjeg izgleda prislanja uz zid." Samo sam pokušavao skrenuti joj pažnju na crtanje. Kunem se da je nisam dotaknuo. Previše puta²³.

Sve konvencije moraju završiti, i spremanje je obično zanimljiv dio. Netko mora preuzeti breme za slijedeću godinu. Točna izborna procedura je fascinantna. Možda je to bilo zbog boce koja se pojавila iz niotkuda (puno ti hvala, Martine), možda je to bilo zbog koreliranih mjesecnih mijena, no bilo kako bilo, tri djevojke su odlučile organizirati slijedeću konvenciju. Muškarci su nesposobni; to se pokazalo godinu za godinom, i ovo bi mogla biti dobra promjena. Bit će to dvadeseti Sferakon i svi će se truditi malo više, ali i cure preuzimaju. Sakrijmo se dok je još vremena!

¹⁹ I ne zaboravite gole plesačice.

²⁰ Moram biti obziran s Britancima; Sv. Fiona bi trebala ovo objaviti. (Fiona: Kao što vidite, nisam oklijevala sa izdavanjem, ali obziran???) Da li Dražen stvarno misli na Britance??? I, nakon što sam proglašena Bogom, borit ću se protiv svakog pokušaja vraćanja na običnu svjetlicu!!)

²¹ No, kako sam rekao, naši diplomatci se previše hvale.

²² Nažalost, nikad nije otislo dalje od hrvatskih news servera.

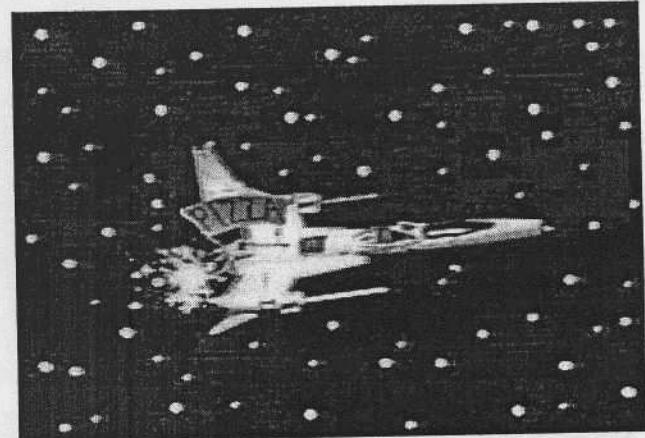
²³ To ionako nije vaša stvar.

FANDOM ZONE

Propustio sam tu veselu scenu (da, ponovo) pošto sam pokušavao plesati na šanku, no nitko mi se nije pridružio²⁴, niti sam ja inače neki plesač, pa sam prestao praviti budalu od sebe i otisao popričati sa jednom iz Tria Fantastica. Ona me je obavijestila o najnovijim događajima, a ja sam bio pomalo zbumen. "OK", rekao sam, "Ti si ta koja obično ovdje radi, ali dosad nisi imala nikakvu zvaničnu funkciju. Kako to?" "Ne budi glup. Znaš već tko²⁵ će biti zvanična osoba." "Odvratna manipulatorice!", rekao sam, ushićen. Njena bolja polovica baš je prolazio, a ona mu se okrenula i rekla: "Napravi nešto! Rekao mi je da sam odvratna manipulatorica." On se, začuđen, okrenuo prema meni, i rekao: "Pa ona nije odvratna." Naravno, ona je odjurila vrišteći. Muškarci ponekad znaju biti potpuno nesposobni. Pokušao je popraviti stvari, rekavši da je mislio kako niko njome ne manipulira, no to nije pomoglo²⁶. Otišla je ravno do našeg slavnog predsjednika, vjerojatno zato što on ima nekih iskustava u zaštiti. U redu, zaštita boce od žedne gomile nije isto kao zaštita žene od pjevača filka, ali izgleda da nije bilo ničeg boljeg. Muškarci su nesposobni, zar ne, Fiona?

(Fiona: Ne, muškarci nisu nesposobni, samo im se treba reći što trebaju raditi!!)

Ovo je, čini se, kraj. Sada možete u sigurnosti gledati svoj Star Drek. Usput, ako kojim slučajem navratite slijedeće godine, imajte na umu kako zgodnu tradiciju koju je Martin utemeljio. Očekujemo da Britanci dođu sa bocom viskija u svakoj ruci. A znate kako je sa tradicijama u fandomu.

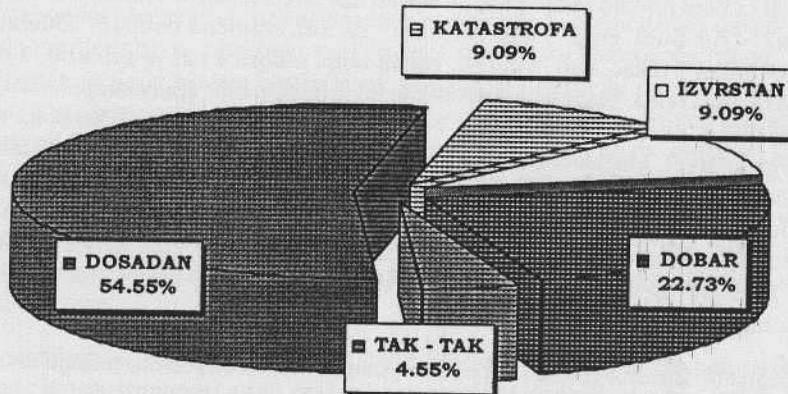
²⁴ Možda bi trebalo napomenuti da su glazbu producirali, aranžirali i izveli Pink Floyd, ali taj CD je bio nešto najblže plesnoj glazbi. Jesam li vam već napomenuo da je konvencija bila dosadna?

²⁵ Spomenuta negdje gore, ali ne zasljužuje vlastitu fusnotu.

²⁶ Bar je nije pitao da se uda za njega.

PARSEK 67

KAKO VAM SE SVIDIO SFERAKON...

Evo ga! Opći dojam o našoj konvenciji. Moram vam pripomenuti da se radi o uzorku od 22 nasumce odabralih ljudi, ali raznorodnih vrsta. Bilo je tu slučajnih i namjernih prolaznika, organizatora, aliena neplatiša koje sam se ja ipak drznuo da iskoristim za ovu anketicu, GoHova i ak' sem kog propustil, onda još njega. Kaj, šteli biste da vam zvlečem kakav zaključak iz ovog? Nek vas mutant Jolibodenschpracht sprži! Zvlecite si ga sami... Mislim na zaključak. Jeste li primjetili kako su nam ultra-desnica i ultra-ljevica izjednačeni? Naravno, ako ste zainteresirani da popravite ili još pokvarite karakteristiku, slobodno se javite uredništvu. Ako želite to napraviti tajno, može i tako, ali nam ga onda predajte na komadu papira. A poslije toga morat ćete dati i lijepi ček (i gotovinu primamo); zato da vas ne razotkrijemo pred drugima, naravno.

PARSEKOVA SLUŽBA PROCIJENA I ZAPAŽANJA

Vam predstavlja
Konvenciju
ljubitelja
znanstvene fantastike
i fantastike

KUTIKONA V

budućnost
počinje

od petka u 17:00
do nedjelje - ?

Arcus

16., 17. i 18.
siječnja

FUTURE GATE

SFERICON
Društvo ljubitelja znanstvene fantastike i fantastike
KUTINA

Glasba uljivo
Kompjuterska igraonica
BPG igraonice
- ADD
- Vampire the Masquerade
- F.U.D.G.E.
- Card games
- Magic The Gathering
- Star Wars
Kava
Predavanja
Kostumi
Predstave
Susreti
Knjige
Izdavačska silika
Video projekcije
I mnogo, mnogo toga...

Dodata i posjetila
om jedinstveni
kulturni i zabavni
dogadjaj u Kutini,
i u svijetu.

Budućnost se ne događa
nekom drugom,
ona se događa Vama
i to već danas.

TRGOVINA **KOS**

KVANTNA KRITIKA IMAGINACIJE

Marka Akvilica

I treća je zbirka hrvatskog SF-a, upakirana u cijenu ulaznice, ugledala vlastiti izlazak na SFeraconu. Time je osigurana njezina prodaja i smještaj na stražnjem dijelu polica s knjigama posjetitelja konvencije. Čujem: takva je sudsina hrvatskog SF-a. Koliko takvom stanju doprinose autori?

Tatjana Jambrišak: Crveno i crno

Naslov ukazuje na omiljene boje zle heroine ove priče, a ne restaurira poznatu Stendhalovu društvenu kroniku. Zloj je suprotstavljena dobra, ali nemoćna heroina, koja na kraju, dakako, pobjeđuje. Tatjana ne nudi velikih uzbudjenja, njezina radnja je poput mreškanja valića - ne može se reći da je nema, ali je nekako umrtiljena. Uz to, u svakom sljedećem djelu Tatjana usporava ritam i sada je to presporo. "Kaleidoskop" je napisan u dobrom ritmu, pa predlažem Tanji ubacivanje u rikverc. Za stil "Crveno i crno" zasluguje visoku ocjenu, pa ne bi bilo loše da autorica porazmisli o odbacivanju tanke SF&F košuljice i uplovljavanju u mainstream. S obzirom da u priči nema muškaraca, ništa neću reći o feminizmu.

Viktorija Faust i Adrijan Wolf: Beskrajna melodija

Tinejdžerska fantazija o zločestoj Baba-rogi (tamnoplavi CD) koja uzima male naivne dječačice (sklone vojerizmu i posljedičnoj onaniji) i iskorištava ih (zname kako; sigurno ste gledali porno verziju Ivice i Marice). Dječacima je sigurno jasno što se to događa s njima, ali čitaocu nije, pa mogu priču svrstatu u nekoliko žanrova - u rasponu od horrorra do pornografije. A možda se autori nisu uspjeli dogovoriti - Faust je tražio vraka, a pesek se uspalio. Priča je napisana lakin tinejdžerskim jezikom što joj dobavlja znatnu dozu šarmantnosti.

Slobodan Petrovski: Bay, bay, Blondie

Nikad nisam bio poklonik krimića, pa tako niti Raymonda Chandlera. Postavke američkog noar krimića tipa "svijet je smeće, pa sam ja smetlar" su mi naprosto odbojne. Ne kažem da se nisam znao nasmiješiti britkosti Phila Marlowea, no ona je uvijek bila u funkciji situacije. Slobodan postavlja junaka u svijet Phila Marlowea i stavlja mu u usta fore tipa Monty Pythona. Naravno, možete se smijati i tome, ali onda se postavlja pitanje nosivosti cijele scenografije. Junak luta od kreveta do čašice i nazad, pokušavajući riješiti dodijeljen mu zadatak. Na kraju ne otkriva ludog

FANDOM ZONE

znanstvenika zaljubljenog u filmove "Psycho" i "Dressed to Kill", već tuče i ubija sve što mu se nađe na putu.

Goran Konvični: Prostora dosta, i vremena

Titan hrvatskog SF-a je umoran, iscrpljen dugom borbot s bogovima Potrošnosti. Priča koja ima zanimljivu ideju umotana je u pretjerani optimizam i autorovu dječačku viziju idealnog svijeta. Goran se oduševljava svojim izumom, pritom zamećući čovjeka u bezbrojnim mogućnostima ponuđenog prostora i vremena. Iako je priča pisana u prvom licu, neimenovani glavni lik je nevjerojatno depersonaliziran. Poneki bljeskovi nas podsjećaju da je to ipak Goran i odličan završetak priče nuditi nadu da iza jeseni dolazi proljeće.

Predrag Raos: Stvaranje svijeta

Predrag kao da želi reći okupljenom društvu ove zbirke: "Evo, ja se popišam i to je bolje nego sva vaša kvazisfumovanja." I dodaje da ne postoje riječi poput Uzvišenost ili Umjetnost. Sranja može raditi bilo tko, a Predrag to ipak radi najbolje. Predrag uspostavlja estetiku ružnog i zaogrč je u plašt komičnog, što odvlači pažnju od njegovih postavki. Komično se dapače može uspostaviti kao opravdanje za postojanje ove priče koja bi na taj način ušla u kategoriju humoreske.

Tomislav D. Matković: Noć u Gradu

Glavni lik se vraća kući nakon dobrog sexa, policajci ga zaustavljaju i legitimiraju na svakom uglu, na što se on iznervira, poludi i pobjesni, izgubi u masivnom sukobu s predstvincima reda nogu, te ga spašavaju pripadnici Elitne Supertajne Organizacije i postavljaju ga na radno mjesto glavnog jebića na svijetu (iznad Hloygea). Za ovu neshvaćenu autobiografiju je Goran rekao da je nepretenciozna. To bi, recimo, bila i najbolja pohvala koju bih ja mogao smisliti.

Dean Fabić: Zametnuta smrt Bjlllrunе Valerićа

Mali pas je progutao veliku kost koja mu je zapela u grlu. Tako je i Deana priča zapela na nedorečenom stilu koji ne prati u potpunosti temu potrage za identitetom uvaljanoj u magijski inicijacijski proces. Možda će se jednog dana Dean vratiti rimskoj božici lova i stilski je doraditi.

Denis Peričić: Odiseja Miljenka Stančića

Impresionistički pogled na Varaždin Miljenka Stančića. Denis tako neobuzданo zagovara slikarevo djelo da priča ponegdje nalikuje na pamflet. Nameće se pitanje: "Želiš li ti, Denise, biti pisac ili novinar?" Ushićeni autor više: "Pisac, pisac!" i stalno iz jednosmjerne ulice autor-čitalac u slijepu ulicu komunikacije sa samim sobom. Nažalost, jer priča je lijepa i oku ugodna.

PARSEK 67

Ivana Šips: Šetnja rajskim susjedstvom

Još jedna priča o potrazi za unutrašnjim samoodređenjem. No, dok Dean pronalazi izvanjska rješenja za svoje junake, Ivana zaranja u dubinu svoje svijesti i iznosi na površinu njene biserne djeliće. Vlastitu osobnost gura u područje podsvjesnog zadovoljavajući se produktom koji neodoljivo nalikuje na Carroll Lewisovu Alice. Ivanina gradevina stoji na preuskim temeljima, klanja se jačim udarima vjetra i privlači znatiželjne prolaznike svojom ljepotom.

Aleksandar Žiljak: U daljini se čuju zvona

Nakon prošlogodišnjeg hita, Aleksandar se vraća svojim horror religijskim temama. Pokazavši da može napraviti dobru priču, uzeo je dobar zalet i pao toliko duboko da sad bez problema dijeli potpise vragu za prodavanje tuđih duša. Da prikrije svoj zločin šalje anđele da ubijaju prodane ne bi li ih spasili. Kakav salto mortale. Aleksandar se poigrava kršćanskim mitologijom, ne shvaćajući smisao riječi igra. Iako je motiv pisanja ove priče užasno zastranjen, priča je vrlo čitka i ima dobru atmosferu.

Jasmina Blažić: Duganov sin

Jasmina lako vodi paralelno dvije radnje od kojih je jedna SF, a druga F. Dva glavna lika su nosioci snažnih ljudskih osjećaja: straha i mržnje. Jasmina, predvodnica optimističnog hrvatskog SF-a (s Goranom kao novoproglashedim prvo-svećenikom), ne snalazi se u tim osjećajima baš najbolje, i likovi ostaju, najblaže rečeno, nedorečeni. Priča završava doskočicom o previđenom rođenju blizanca, koja ne funkcioniра ni kao završetak Kayeve "Pjesme za Airbonneu", a ni ovdje. Ako je priča napisana samo zbog tog završetka, onda je Jasmina fulala. Ako je ovo tek nekakav Prolog, pričekat ćemo ostatak za konačnu ocjenu.

Davorin Horak: Skice kvantnih emocija

U oblikovanju podsvjesnog je Davorin znatno čvršći i discipliniraniji od Ivane. Njegov bezvremenski entropijski svijet odoljeva napadima svake kritike zbog absolutne neodređenosti. Davorin ulazi u klinč s osnovnim ljudskim pojmovima ljubavi i smrti, pod budnim entropijskim okom. Smrt na kraju ispada bljutava, ljubav daleka, ali sve to može biti istina u takvom svijetu.

Ukupni dojam zbirke je povoljan. Nema priče koja ne može dobiti prolaznu ocjenu, a po mojem sudu, dvije (Ivana, Davorin) zasluzuju glasan pljesak auditorija. Isključivim bih ljubiteljima SF-a preporučio zaobilazeњe ove zbirke, jer u njoj SF-a ima tek u tragovima. Priče su, pak, vrlo pismene i zanimljive i svaka bi se mogla objaviti i van žanra.

FANDOM ZONE

Naslov (s dva slova u gornjem desnom ugлу) i ilustracija sugeriraju žešću žanrovsку određenost nego što to ona u stvarnosti je i to je, uz česte tipfelere, moja glavna primjedba uredniku ove zbirke.

